

Sylvi

1913/2016. Tuotanto: Frans Engström, Teuvo Puro, Teppo Raikas. Ohjaus ja käsikirjoitus: Teuvo Puro. Kuvaus: Frans Engström. Lavastus: Carl Fager. Näyttelijät: Teuvo Puro, (Aksel Vahl, notario), Aili Rosvall (Sylvi, Akselin vaimo), Teppo Raikas (Viktor Hoving, arkkitehti), Olga Salo (Alma Hoving, Viktorin sisar), Ester Forsman (Karin Löfberg), Olga Leino (Elin Grönkvist), Eero Kilpi (Harlin), Jussi Snellman (Idestam), Paavo Jännes (tuomari), Uuno Kantanen (tuntematon rooli), Urho Somersalmi (tuntematon rooli). Rekonstruktio ja välitekstit: Hannu Salmi. Välitekstit perustuvat pääasiassa Minna Canthin näytelmään vuodelta 1893 ja vuonna 1913 ensi-iltansa saaneen Sylvin käsiohjelmaan. Ensi-ilta: alkuperäinen elokuva 24.2.1913 Viipuri: (Maat ja Kansat), rekonstruktio 7.4.2016 Suomalaisen elokuvan festivaali, Turku. Pituus/kesto: 890 m / 49 min (alkuperäinen) / 28 min (rekonstruktio). Esitysformaatti: DCP.

Elokuvan esittelee Hannu Salmi

Esityksen säestää Kari Mäkiranta

VAPAA PÄÄSY!

Torstai 7.4.

UUSINTANÄYTÖS
sunnuntai 10.4. klo 11

NÄYTELMÄELOKUVIEN valmistaminen alkoi Suomessa vuonna 1907 lyhyellä fiktiolla *Salaviinanpolttajat*. Kolme vuotta myöhemmin näyttelijät Teuvo Puro ja Teppo Raikas ja kuvaaja Frans Engström kokoontuivat jatkamaan pioneerityötä. Ryhmä otti tavoitteekseen toteuttaa kesällä 1911 kolme pitkää fiktiota, joista kaksi, *Anna-Liisa* ja *Sylvi*, perustuisivat Minna Canthin tunnettuihin näytelmiin. Lopulta vain *Sylvi* valmistui ja sai ensi-iltansa 24. helmikuuta 1913.

Canthin näytelmä oli aikansa kohu-teos: se perustui Hämeenlinnassa tapahtuneeseen veritekkoon ja kritisoi avoimesti avioliittoinstituutiota ja naisen asemaa. Näytelmä sai ensi-iltansa Ruotsalaisessa teatterissa vuonna 1893. Näyttelijä Kaarle Halme muisteli myöhemmin ”ääriään myöten täynnä” olevan katsomon innostusta: ”käsien pauke” sai ”melkein raivokkaan luonteen”.

Sylvi oli luonnollinen valinta pitkäksi näytelmäelokuvaksi. Yleisö tunsi sen hyvin, ja tarvittava rekvisiitta voitiin lainata Kansallisteatterista. Teos kuvattiin taivassalla hotelli Fennian terassilla, minkä voi havaita tuulen tuiverruksesta. Välillä savupiippu pölläytti sakean pilven keskelle kohtausta. Elokuvan filmiaineisto oli pitkään kateissa, mutta vuodenvaihteessa 1933–1934 helsinkiläisestä romukaupasta löytyi kuvia, jotka lopulta päätyivät Heikki Ahon ja Björn Soldanin arvioitavaksi. He totesivat oitis, mistä oli kyse, ja toteuttivat aineistosta lyhytelokuvan. Tähän koosteeseen valikoitui pahoin tärveltyneitä otoksia – aivan kuin tarkoituksena olisi ollutkin antaa mielikuva lapsenkengissään olleesta kotimaisesta elokuvasta.

Suomalaisen elokuvan festivaalilla 2016 esitettävä teos on tuore rekonstruktio, joka

perustuu kaikkeen säilyneeseen aineistoon. Kun materiaalia tutkii, huomaa, että samoista tilanteista on useita versioita, ja esimerkiksi *Sylvin* tanssiaiskohtauksesta on säilynyt laadukkaampaakin kuvaa kuin se, mitä Aho ja Soldan käyttivät. Alkuperäisiä välitekstejä ei ole säilynyt, joten rekonstruktiossa on käytetty lähtökohtana Canthin näytelmää ja vuonna 1913 painettua käsiohjelmaa. Joitakin tekstejä on kirjoitettu kokonaan uudelleen.

E erityisen haasteellinen on kysymys siitä, paljonko välitekstejä alkuperäisessä elokuvassa oli. Käsittelin *Sylvi*-elokuvan kohtaloa vuonna 2002 kirjassa *Kadonnut perintö. Suomalaisen näytelmäelokuvan syntä 1907–1916*. Silloin arvelin, että säilyneestä aineistosta saisi 20–25 minuuttisen rekonstruktion. Nyt tämä hanke on toteutettu, ja lopulliselle teokselle tuli mittaa 28 minuuttia.

Jos säilyneitä kohtauksia vertaa näytelmätekstin laajuuteen, tuntuu todennäköiseltä, että vuoden 1913 elokuvassa oli – keston nähden – melko paljon tekstejä. Moni asia jää kuitenkin historian hämärään. Koska vuoden 1913 elokuva sai ensi-iltansa Hjalmar V. Pohjanheimon myötävaikutuksella, emme voi varmasti tietää, osallistuivatko Puro ja Engström väliteksien tekoon. On vaikea arvioida, kuinka näytelmälle uskollinen tekstitys on ollut. Tämä puoltaa sitä, että uudessa tekstityksessä on otettava vapauksia, jotka korostavat uutta versiota omana teoksenaan.

Hannu Salmi